

Strasbourg, den 22.11.2016
COM(2016) 733 final

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET,
DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG
REGIONSUDVALGET**

**EUROPAS KOMMENDE LEDERE: OPSTARTS- OG
OPSKALERINGSINITIATIVET**

{SWD(2016) 373 final}

DA

DA

MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN

EUROPAS KOMMENDE LEDERE: OPSTARTS- OG OPSKALERINGSINITIATIVET

1. Indledning

Vækstvirksomheder skaber flere nye job end andre virksomheder¹. Nystartede virksomheder, som opskalerer til større virksomheder, udgør en stor andel af disse virksomheder. De øger innovation og konkurrenceevne i EU og styrker dermed økonomien. Sådanne "opskaleringer" kan også sikre sociale fordele, herunder mere fleksible og moderne arbejdsordninger.

I strategien for det indre marked annoncerede Kommissionen, at den vil undersøge, hvordan det indre marked kan gøres mere effektivt for nystartede virksomheder og vækstvirksomheder (såkaldte "scale-ups"). Forbedring af økosystemet for nystartede virksomheder og vækstvirksomheder i Europa vil i sidste ende have en direkte gavnlig virkning på beskæftigelsen og væksten i EU.

Nystartede virksomheder, som ofte er teknologibaserede², kombinerer generelt hurtig vækst, afhængighed af innovation af produkter, processer og finansiering, stærkt fokus på ny teknologiudvikling og omfattende anvendelse af innovative forretningsmodeller og ofte kollaborative platforme.

Flere medlemsstater har allerede indført eller overvejer at indføre initiativer, som kan medvirke til at skabe et miljø, som er befordrende for innovation og iværksætterier. Der er følgelig ingen væsentlige forskelle mellem EU og USA med hensyn til oprettelse af nye virksomheder³. Det er særligt tydeligt i teknologisektoren, hvor EU's virksomheder er ved at udvikle sig til verdens ledere inden for visse mellem- og højteknologiske sektorer (f.eks. ingeniørarbejde og bilindustrien).

En række EU-initiativer bidrager til jobskabelse og vækst: Med Den Europæiske Fond for Strategiske Investeringer (EFSI)⁴ og dens udvidelse og forstærkning, men også strategien for det indre marked⁵, det digitale indre marked⁶ og kapitalmarkedsunionen⁷ er der skabt en ramme for yderligere forbedring. De europæiske struktur- og investeringsfonde (ESI-fonde) har desuden rettet øget fokus på innovation og SMV-støtte, og det omfatter bl.a. venturekapitalstøtte til 140 000 nystartede virksomheder og vækstvirksomheder⁸. EFSI-aftaler omfatter allerede 377 000 SMV'er, herunder nystartede virksomheder.

Men i stedet for at blomstre og udvikle sig i og uden for Europa overlever kun et fåtal af europæiske nystartede virksomheder den kritiske fase på 2-3 år, og endnu færre vokser sig til større virksomheder⁹.

Der er mange årsager til denne situation, men det anslås, at der kunne skabes op til en million nye job, og at EU's BNP kunne forhøjes med op til 2 000 mia. EUR inden for de næste 20 år, hvis procentdelen af vækstvirksomheder matchede USA's procentdel¹⁰. I medfør af den positive sammenhæng mellem virksomhedsstørrelse og produktivitet ville dette forbedre Europas vækst i produktiviteten^{11,12}. En

¹ Ifølge Henrekson og Johansson, 2010, skaber 4 % af virksomhederne 70 % af de nye job. Se også: <http://www.kauffman.org/blogs/policy-dialogue/2015/august/deconstructing-job-creation-from-startups>.

² Konnektivitet, 5G og bredbånd osv.

³ Om end der er forskelle mellem EU's medlemsstater. OECD (2015), *Entrepreneurship at a glance*.

⁴ https://ec.europa.eu/growth/industry/innovation/funding/efsi_en.

⁵ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/PDF/?uri=CELEX:52015DC0550&from=DA>.

⁶ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/?qid=1447773803386&uri=CELEX:52015DC0192>.

⁷ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/?uri=CELEX%3A52015DC0468>.

⁸ Se <https://cohesiondata.ec.europa.eu/themes/3>.

⁹ Procentdelen af virksomheder, der vokser med mindre end 5 % eller slet ikke, overstiger 45 % i Europa, mens den tilsvarende procentdel i USA er 37 % (Bravo-Biosca, 2011, *A look at business growth and contraction in Europe*).

¹⁰ Den danske SMV-repræsentants rapport, 2016, *Scale-up Companies – is a new policy agenda needed?* <http://ec.europa.eu/transparency/regexpert/index.cfm?do=groupDetail.groupDetailDoc&id=26381&no=1>.

¹¹ Se Eurostat (marts, 2016), *Statistics Explained: Entrepreneurship – Statistical indicators*: http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Entrepreneurship_-_statistical_indicators#Small,2C_medium_and_large_enterprises.

¹² Produktiviteten i virksomheder med over 1 000 medarbejdere er meget højere end i andre virksomheder. Erhvervsstyrelsen.

kortlægning af, hvordan nystartede virksomheder kan støttes i deres vækst, ville desuden også gavne traditionelle virksomheder, idet det ville støtte deres arbejde og vækst på det indre marked.

Dette billede bekræftes af resultaterne af en offentlig høring gennemført af Kommissionen tidligere i 2016. De væsentligste konklusioner¹³ var, at:

- nystartede virksomheder, som ønsker at opskalere, mødes stadig med **for mange lovgivningsmæssige og administrative hindringer**, især i forbindelse med grænseoverskridende aktiviteter
- der for både nystartede virksomheder og vækstvirksomheder **er for få muligheder** for at finde og etablere samarbejde med potentielle partnere inden for finansiering, erhvervsorganisationer og lokale myndigheder
- **adgang til finansiering** er en af de største hindringer for opskalering.

Det stadig alt for fragmenterede indre marked¹⁴ kan navnlig begrænse nystartede virksomheder og vækstvirksomheder i deres vækstpotentiale. Lovgivningsmæssige og administrative hindringer fjerner tilsyneladende deres incitament til at innovere, værdifastsætte deres immaterielle aktiver og opskalere på EU-plan. Nogle virksomheder vælger at drive virksomhed i områder uden for EU med større vækstmuligheder, hvilket kan føre til tab af job i EU.

Europæiske offentlige myndigheder, nystartede virksomheder og deres forretningspartnere skal handle kollektivt for at undgå, at nystartede virksomheders værdifulde indsats går tabt. Der er behov for et partnerskab mellem nationale, regionale og lokale myndigheder og navnlig de nystartede virksomheder. Dette omfatter myndigheder, som fremmer betingelser, der sikrer, at nystartede virksomheder kan opskalere. Disse nystartede virksomheder kan til gengæld skabe job, konkurrere på markedet og være socialt ansvarlige. Det nylige Scale-up Europe Manifesto¹⁵ viser, at nystartede virksomheder er parate til at deltage. Kommissionen glæder sig over dette initiativ fra aktørerne på området, og Kommissionen har baseret sine egne overvejelser af disse problemer på de fremsatte anbefalinger.

Dette initiativ omhandler tre problemer: **hindringer, manglen på partnere og muligheder og vanskeligheder med hensyn til finansiering**. Det er baseret på:

- en **koordineret tilgang** på tværs af EU-politikker, som tager udgangspunkt i eksisterende foranstaltninger eller foranstaltninger, der er under udvikling, herunder sektorielle tilgange som f.eks. i rumsektoren
- et begrænset og målrettet udvalg af **praktiske foranstaltninger** og frem for alt
- **partnerskab**.

2. Fjernelse af hindringer

Mange innovative virksomheder frygter, at de vil blive pålagt mere byrdefulde regler, hvis de vokser sig for store, også selv om de ikke udvider sig på tværs af grænser. Mange igangværende initiativer, der har til formål at mindske hindringerne for grænseoverskridende aktiviteter, vedrører ikke kun nystartede virksomheder, men kan have en særlig positiv indvirkning på nystartede virksomheder. Det gælder f.eks. arbejdet med den kollaborative økonomi¹⁶, de igangværende initiativer for at forbedre leveringen af tjenesteydelser i det indre marked og e-forvaltning samt prioriteterne for IKT-standardisering¹⁷.

Det kan for det første være tidskrævende at finde frem til og overholde alle **lovgivningsmæssige og administrative regler og formaliteter**, eftersom **oplysninger** om nationale regler og EU-regler ofte

¹³ http://ec.europa.eu/growth/tools-databases/newsroom/cf/itemdetail.cfm?item_id=8723.

¹⁴ Herunder det digitale indre marked.

¹⁵ Scale Up Europe: A Manifesto for change and empowerment in the digital age, 2016.

¹⁶ http://ec.europa.eu/growth/single-market/strategy/collaborative-economy_da.

¹⁷ http://ec.europa.eu/growth/tools-databases/newsroom/cf/itemdetail.cfm?item_id=8852

findes mange forskellige steder og er vanskelige at forstå. At forstå alle skatte-, virksomheds- og arbejdsretlige krav og andre krav er en sand udfordring, især for en nystartet virksomhed med begrænsede ressourcer eller begrænset ekspertise. Høringen viste, at selv nystartede virksomheder, som forstår og overholder alle relevante krav, finder dem unødigt byrdefulde. Næsten 40 % af respondenterne fandt, at opskalering var vanskeligere end forventet.

Nystartede virksomheder, især digitale, finder det også vanskeligt at ansætte medarbejdere i andre EU-lande (fordi skatte- og ansættelsesreglerne varierer). Etablering af et datterselskab er ofte for byrdefuldt, og det matcher ikke deres behov (f.eks. ansættelse af kun én person).

Offentlige myndigheder på alle niveauer – lokalt, regionalt, nationalt og europæisk – skal derfor arbejde for at fjerne unødvendige hindringer og byrder og hjælpe virksomheder med at håndtere uundgåelige hindringer.

Kommissionen har allerede iværksat foranstaltninger og annonceret yderligere foranstaltninger på en række områder¹⁸. I 2017 agter Kommissionen at fremlægge initiativer vedrørende en fælles digital portal, som skal give nem onlineadgang til oplysninger om det indre marked, e-procedurer, bistand, rådgivning og problemløsningsværktøjer til borgere og virksomheder samt mulighed for at gennemføre grænseoverskridende procedurer online¹⁹.

Nationale myndigheder i medlemsstaternes ekspertgruppe er ved at gennemgå de samlede lovgivningsrammer for nystartede virksomheder med støtte fra den politiske støttefacilitet under Horisont 2020, hvorunder de enkelte medlemsstater kan indhente anbefalinger til, hvordan betingelserne kan forbedres for sådanne virksomheder. For at sikre, at Kommissionen og medlemsstaterne har detaljerede oplysninger om og dokumentation vedrørende nystartede virksomheder og vækstvirksomheder, vil Kommissionen under det opgraderede **Europæiske Observationscenter for klynger og industriel forandring**²⁰ for første gang systematisk indsamle oplysninger om nystartede virksomheder og vækstvirksomheder, gennemføre detaljerede analyser og give feedback og dokumentation til medlemsstaterne med henblik på at hjælpe dem med at forbedre deres politikudformning og strømline deres gennemførelsesværktøjer.

Nystartede virksomheder er for det andet især bekymrede over **skat og den byrde, der er forbundet med efterlevelsen af 28 forskellige skatteordninger**: 58 % af respondenterne i Kommissionens høring anførte, at de havde høje omkostninger til efterlevelse af skattereglerne. Små og mellemstore virksomheder (SMV'er) bruger omkring 30 % af de skatterelaterede udgifter til efterlevelse af skattereglerne og sågar endnu mere, hvis de udvider til udlandet²¹. En løsning af dette problem ville gøre en mærkbar forskel og kunne hjælpe nystartede virksomheder med at vokse.

Som meddelt i Kommissionens handlingsplan, som blev vedtaget den 6. april 2016, vil Kommissionen modernisere og forenkle moms-systemet for grænseoverskridende handel inden for EU ved at skabe et fælles momsområde²². Kommissionen vil derfor i de kommende måneder fremlægge en omfattende pakke, som skal reducere kompleksiteten og fragmenteringen af moms-systemet i EU og dermed skabe et miljø, som er befordrende for virksomheders vækst og gunstigt for den grænseoverskridende handel. I de kommende uger vil Kommissionen fremlægge forslag om forenkling af mini-one-stop-shoppen (MOSS) og udvide den til virksomheders grænseoverskridende levering af varer og tjenesteydelser til forbrugere. I 2017 vil Kommissionen fremlægge en målrettet momsforenklingsspakke for SMV'er, herunder nystartede virksomheder. Den vil foreslå en endelig

¹⁸ Kommissionen forvalter løbende den europæiske lovgivning via programmet for målrettet og effektiv regulering (Refit-programmet), som har til formål at sikre, at EU-retten til stadighed er egnet til formålet og leverer de resultater, politikerne sigtede mod, så virkningsfuldt og effektivt som muligt. Det sigter mod fjernelse af bureaukrati og sænkning af omkostningerne uden at gå på kompromis med politiske mål og EU's høje standarder.

¹⁹ Onlineregistrering af virksomheder vil blive omfattet af Kommissionens planlagte forslag om at lette anvendelsen af digitale teknologier i hele en virksomheds livscyklus (se Kommissionens meddelelse "Opgradering af det indre marked: flere muligheder for borgerne og virksomhederne" (COM(2015) 550, s. 5, Kommissionens meddelelse "EU-handlingsplan for e-forvaltning 2016-2020" (COM(2016) 179, s. 8, og Kommissionens arbejdsprogram 2017 (COM(2016) 710, s. 8).

²⁰ Dette center vil samarbejde med platforme som f.eks. European Start-up Network og Global Entrepreneurship Network.

²¹ Se Kommissionens meddelelse: Opbygning af et fair, konkurrencedygtigt og stabilt selskabsskattesystem i EU.

²² https://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/com_2016_148_da.pdf.

momsordning for grænseoverskridende handel inden for EU, som yderligere vil reducere byrden for nystartede virksomheder og vækstvirksomheder.

De netop vedtagne forslag om relancering af det fælles konsoliderede selskabsskattegrundlag indeholder endvidere incitamenter for virksomheder til at vokse og udvide på tværs af grænserne inden for det indre marked. Innovative nystartede virksomheder og vækstvirksomheder, som gør brug af det fælles konsoliderede selskabsskattegrundlag, får f.eks. et bonusfradrag for forskning og udvikling og et fradrag, som sikrer, at der i forbindelse med egenkapital gives lige så mange skattefordele som i forbindelse med lån²³.

Ærlige risikotagere udsættes for det tredje alt for ofte for ineffektive og unødigt langvarige **insolvensprocedurer**. Levedygtige virksomheder har endvidere ikke mulighed for at foretage omstrukturering. Ærlige overgældsatte iværksættere får desuden kun i få tilfælde en "ny chance", selv om konkurs for mange iværksættere er en del af vejen til succes. Frygt for konkurs og for strenge byrder som følge af denne konkurs kan afskrække dem fra at investere i opskalering.

Med hensyn til **selskabs- og konkurslovgivning** har Kommissionen i dag vedtaget et lovgivningsinstrument, som vil i) garantere en tidlig varslingsmekanisme og tilgængeligheden af omstrukturingsrammer i medlemsstaterne med henblik på at genoprette rentabiliteten og undgå insolvens, navnlig for SMV'er, ii) tilvejebringe mulighed for, at ærlige overgældsatte iværksættere får en ny chance ved gældseftergivelse, og iii) forbedre effektiviteten af omstrukturings-, insolvens- og gældseftergivelsesprocedurer. Kommissionen vil i 2017 også fremlægge et initiativ om selskabsret for at lette anvendelsen af digitale teknologier i hele en virksomheds livscyklus, især ved deres registrering og indgivelse af selskabsdokumenter og oplysninger om grænseoverskridende fusioner og spaltninger, herunder opdatering af reglerne om grænseoverskridende fusioner og tilføjelse af regler om grænseoverskridende spaltninger. Som bebudet i strategien for det digitale indre marked og i handlingsplanen om e-forvaltning iværksettes der i 2016 med medlemsstaternes deltagelse et storstilet pilotprojekt om indførelse af "kun én gang"-princippet på tværs af grænser for så vidt angår B2G-relationer (virksomheder til myndigheder)²⁴.

Med hensyn til **arbejdsret** vil Kommissionen fortsat fremme efterlevelsen og respekten for arbejdstagernes rettigheder blandt nystartede virksomheder, herunder overholdelse af EU-reglerne om arbejdstid og arbejdsmiljø.

EU vil desuden fortsat anvende **handelspolitikken** til at skabe muligheder for nystartede virksomheder og vækstvirksomheder på udenlandske markeder, navnlig gennem handelsaftaler og hensigtsmæssige foranstaltninger, som kan sikre forudsigelige og klare handelsregler.

Yderligere foranstaltninger:

- *Kommissionen vil samarbejde med Europa-Parlamentet og Rådet for at sikre rettidig vedtagelse og gennemførelse af forslaget om **forebyggende omstrukturingsrammer, en ny chance til ærlige iværksættere og mere effektive omstrukturings-, insolvens- og gældseftergivelsesprocedurer.***
- *Kommissionen vil udvide den kommende vejledning om bedste praksis inden for medlemsstaternes skatteordninger for venturekapital.*
- *For at hjælpe nystartede virksomheder og vækstvirksomheder med at navigere i de ofte spredte informationskilder vil **Enterprise Europe-netværket (EEN) udvide dets rådgivningstjenester***

²³ Det fælles konsoliderede selskabsskattegrundlag kan sætte skub i nystartede virksomheders og vækstvirksomheders muligheder for at investere og udvide i det indre marked. Det vil belønne deres vækstfremmende aktiviteter som f.eks. forskning og udvikling samt egenkapitalfinansiering. For at støtte små og innovative iværksættere vil der blive givet et øget bonusfradrag for forsknings- og udviklingsinvesteringer til små nystartede virksomheder. Med det fælles konsoliderede selskabsskattegrundlag vil der også blive gjort noget ved præferencebehandlingen af gæld i forhold til egenkapital. Det vil især gavne egenkapitalfinansierede innovative virksomheder og nystartede virksomheder.

²⁴ Se EU-handlingsplan for e-forvaltning 2016-2020 (COM(2016) 179, <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/?uri=CELEX:52016DC0179>).

med dedikerede opskalingsrådgivere, som kan rådgive om relevante nationale og europæiske regler, finansieringsmuligheder og partnerskaber og om adgang til grænseoverskridende offentlige udbud, og det vil samarbejde med Start-up Europe og give SMV'er adgang til digitale innovationsknudepunkter og fremstillingspilotlinjerne for SMV'er under Horisont 2020.

- *I 2017 vil Kommissionen under Rådets højniveaugruppe for konkurrence støtte **en større, omfattende og detaljeret peer review** af alle medlemsstaters regler og procedurer over for nystartede virksomheder og vækstvirksomheder.*

3. Skabelse af nye muligheder

EU og medlemsstaterne kunne forenkle livet yderligere for nystartede virksomheder ved at støtte dem på følgende områder:

- etablering af forbindelser med de **rigtige partnere** (f.eks. investorer, forretningspartnere, universiteter og forskningscentre)
- udnyttelse af kommercielle muligheder (især **udbud**)
- rekruttering af medarbejdere med de **rigtige færdigheder**, herunder fra tredjelande.

3.1 Partnere, klynger og økosystemer

I de senere år har Kommissionen og EU's medlemsstater støttet etableringen af "**fællesskaber**" for at hjælpe nystartede virksomheder med at etablere forbindelse til potentielle partnere (f.eks. investorer, forretningspartnere, universiteter og forskningscentre) gennem arrangementer, platforme, virksomhedsklynger, netværkssamarbejde og gunstige lokale/regionale "økosystemer"²⁵.

På EU-plan er Start-up Europe-initiativet nu et anerkendt "brand" for etablering af forbindelser mellem økosystemer²⁶, som fokuserer på at etablere forbindelse mellem mennesker, lokale økosystemer og internationale kontakter og på at formidle oplysninger gennem one-stop-shoppen for nystartede virksomheder. Der er opnået et vist fremskridt, men aktiviteterne vil blive intensiveret, især kontaktfremstilling mellem investorer, virksomheder og iværksættere og netværkssamarbejde mellem regionale beslutningstagere.

Det Europæiske Institut for Innovation og Teknologi (EIT) har desuden etableret en række videns- og innovationsfællesskaber inden for IKT, energi, klimaændringer, sundhed og råmaterialer med 25 % offentlig finansiering og ellers privat finansiering. EIT hjælper på flere fronter: iværksætterfærdigheder, mentorordninger og opstartsacceleratorer.

EU har også etableret tematiske platforme for intelligent specialisering (Thematic Smart Specialisation Platforms)²⁷, som samler regioner og virksomheder og støtter de europæiske struktur- og investeringsfondes investeringer i vækstvirksomheder, som støttes af regionale netværk og europæiske strategiske klyngepartnerskaber. Sammen med den målrettede støtte, de modtager²⁸, vil disse projekter hjælpe med at skabe muligheder for vækstvirksomheder. Kommissionen vil tilskynde medlemsstaterne til at deltage i disse tematiske platforme for smart specialisering og udnytte den politiske støttefacilitet under Horisont 2020.

På trods af disse initiativer viste den offentlige høring, at nystartede virksomheder og vækstvirksomheder ville få gavn af **mere koordineret støtte**:

²⁵ Den "økosystembaserede tilgang til iværksætteri" forklarer, hvorfor nogle byer/regioner har mange flere nystartede virksomheder og vækstvirksomheder end andre, selv om de er underlagt den samme lovgivning. Økosystemer sikrer den mest produktive anvendelse af ressourcer. De gør det muligt at udforme helhedsorienterede politikker, som ikke kan opnås med traditionelle tilgange.

²⁶ F.eks. Start-up Europe Summit, Start-up Europe Accelerators Assembly, Start-up Europe Universities-netværket, oplysningskampagner om de tilgængelige finansierings- og netværksmuligheder, etablering af forbindelser mellem store virksomheder og nystartede virksomheder (Start-up Europe Partnership) og anprisning af iværksætterkulturen.

²⁷ Indtil videre om industriel modernisering, landbrug og fødevarer og energi.

²⁸ F.eks. om omdannelse af regioner og byer til affyringsramper for digital transformation og industriel modernisering.

- en **kritisk masse** af reelt indbyrdes forbundne klynger og økosystemer på EU-plan
- bedre udnyttelse af **acceleratorer** og **væksthuse**
- en EU-dækkende **platform**, som etablerer kontakt mellem nystartede virksomheder og potentielle partnere (parallelt med eksisterende offentlige og private platforme).

Yderligere foranstaltninger:

- *I 2017 vil Kommissionen styrke **Start-up Europe**, som vil nå ud til andre sektorer end IKT og sektoren for nystartede webvirksomheder. Kommissionen vil koordinere EU-indsatsen for at forbinde klynger og økosystemer på tværs af Europa og skabe større sammenhæng mellem de forskellige EU-initiativer, især ved at etablere forbindelse mellem nationale og regionale ministerier, innovationsorganer og andre interessenter og økosystemer.*
- *For at sætte nystartede virksomheder i kontakt med forretningspartnere vil Kommissionen i 2017 lancere en række pilotforanstaltninger vedrørende kontaktfremstilling og etablering af kontakt mellem nystartede virksomheder, midcap-selskaber og store selskaber, og den vil udvide Erasmus-programmet for unge iværksættere til væksthuse og iværksættere på internationale markeder.*

3.2 Offentliggørelse af udbud

Offentlige udbud kan støtte opskaleringsaktiviteter, men SMV'er er stadig underrepræsenterede²⁹, især for så vidt angår udbud, som "ligger over tærsklen"³⁰.

Offentlige udbud, et marked med en værdi på 2 bio. EUR, repræsenterer et enormt vækstpotentiale for nystartede virksomheder og vækstvirksomheder. Dette potentiale udnyttes ikke tilstrækkeligt på nuværende tidspunkt. Nystartede virksomheder og vækstvirksomheder opnår ikke en andel af de offentlige indkøbsaftaler, som svarer til deres vægt i økonomien³¹. Der er behov for bedre støtte til ordregivende myndigheder om, hvordan de udnytter markedsmulighederne og de opgraderede udbudsværktøjer, for at forbedre optaget af innovative nystartede virksomheder og vækstvirksomheder. Indledende markedshøringer og innovationspartnerskaber kan f.eks. give nystartede virksomheder og vækstvirksomheder mulighed for at promovere deres innovative produkter over for offentlige indkøbere. Nystartede virksomheder og vækstvirksomheder vil dermed få større chancer for at vinde offentlige udbud. Indførelse af e-indkøb er i denne henseende afgørende.

Et veludformet offentligt udbud vedrørende innovation har allerede hjulpet med at bringe ikkeafprøvede idéer på markedet og har dermed skabt grænseoverskridende vækstmuligheder.

I de første udbudsforanstaltninger vedrørende innovation under RP7 vandt SMV'er 2,5 gange flere kontrakter end i standardforanstaltninger (73 % i forhold til 29 %), og 15 gange flere kontrakter blev tildelt på tværs af grænser end gennemsnitligt for offentlige udbud i Europa (29 % i forhold til 2 %)³².

I 2014 vedtog EU en ny ramme for offentlige udbud, som gav nystartede virksomheder flere muligheder for at få adgang til offentlige udbud. De nationale eller regionale/lokale udbudsmyndigheder er imidlertid tilsyneladende ikke tilstrækkeligt opmærksomme på disse muligheder.

Yderligere foranstaltninger:

- *I 2017 vil Kommissionen indføre foranstaltninger vedrørende **EU-udbud** med det formål at: i) etablere innovationsformidlere, som kan opbygge netværk af købere, der er interesserede i*

²⁹ Flash Eurobarometer 417 om hindringer for små virksomheders adgang til udbud.

³⁰ Udbud med en værdi på eller over de tærskler, der er fastsat i EU-lovgivningen.

³¹ Dette gælder især ved udbud med en værdi på eller over de tærskler, der er fastsat i EU-lovgivningen.

³² <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/updated-results-ongoing-pre-commercial-procurements-pcp-projects>.

offentlige udbud vedrørende innovation, sætte dem i kontakt med innovative virksomheder og hjælpe virksomhederne med at få adgang til risikovillig kapital³³ ii) tilskynde alle medlemsstater til at fastsætte ambitiøse mål for indkøb af innovation iii) tilbyde rådgivning om innovative udbud³⁴ på grundlag af innovationspartnerskabet.

3.3 Færdigheder

Virksomheder i vækst har brug for at rekruttere medarbejdere med de rigtige **færdigheder**, herunder **tekniske, finansielle** og **digitale** færdigheder. Iværksættertankegang samt **forvaltnings-** og **lederevner** er afgørende i forbindelse med opskalering.

På grundlag af "**den nye dagsorden for færdigheder for Europa**" (juni 2016) arbejder Kommissionen på at forbedre **kvaliteten af færdigheder** og deres **relevans for jobmarkedet**.

Tre initiativer omhandler disse udfordringer:

- den kommende "**koalition for digitale færdigheder og job**" – støtter samarbejdet mellem uddannelse, beskæftigelse og industri
- "**planen for sektorsamarbejde om færdigheder**" – forbedrer viden om færdigheder og imødegår manglen på færdigheder
- det kommende "**big data-værktøj**" om viden og prognoser om færdigheder som en del af "EU-oversigten over kvalifikationer".

Kommissionen har også etableret to rammer med det formål at forbedre undervisningen i og vurderingen af færdigheder:

- EntreComp – kompetencerammen for iværksætteri
- DigComp – digital kompetenceramme.

Kommissionen vil samarbejde med medlemsstaterne om at fremme disse rammer nationalt. EIT vil samtidig fortsætte og intensivere indsatsen for at uddanne masterstuderende i en kombination af tekniske færdigheder og iværksætterfærdigheder.

Kommissionen fremmer også faglighed inden for IKT – den europæiske e-Competence Framework³⁵ for IKT-professionelle er i dag en standard. Endelig er evnen til at tiltrække det bedste talent, herunder fra lande uden for EU, en anden vigtig succesfaktor. I juni 2016 foreslog Kommissionen en reform af **det blå EU-kort** med henblik på at forbedre mulighederne for at tiltrække højt kvalificerede arbejdstagere fra tredjelande³⁶. Eftersom talent fra udlandet også kan yde et vigtigt bidrag til at etablere nystartede virksomheder, skal der ydes en større indsats i EU for at tiltrække og støtte sådanne personer.

Yderligere foranstaltninger:

- *I 2017 vil Kommissionen bygge videre på den nye dagsorden for færdigheder ved at undersøge muligheder for at opskalere **EIT's** aktiviteter vedrørende fremme af iværksætter-, ledelses- og innovationsfærdigheder.*
- *Kommissionen vil tilskynde medlemsstaterne til i højere grad at udnytte vidensalliancerne under Erasmus+ og selvvurderingsværktøjet HEInnovate.*

³³ Disse formidlere skal identificere og samle offentlige indkøbers behov, identificere potentielle leverandører, kanalisere idéer og finansiere de mest lovende inden for de enkelte sektorer.

³⁴ Baseret på de opgraderede direktiver om offentlige udbud.

³⁵ <http://www.ecompetences.eu/>

³⁶ I 2016 blev reformen af indvandringsreglerne for studerende og forskere fra tredjelande vedtaget, således at de fik ret til at opholde sig i EU for at søge job eller etablere virksomhed i mindst ni måneder efter afslutning af deres uddannelse eller forskning (direktiv (EU) 2016/801).

3.4 Forbedring af EU-innovationsmuligheder for nystartede virksomheder og vækstvirksomheder

Kommissionen har ydet mere støtte til SMV'er gennem rammeprogrammet for forskning og innovation under Horisont 2020, enten som partnere i kollaborative projekter med forskningsorganisationer og andre virksomheder eller som enkeltstående støttemodtagere. Den har også øget støtten til innovation, herunder gennem flere demonstrationsprojekter, lettet adgangen til forsøgs- og pilotfaciliteter, iværksat foranstaltninger vedrørende innovative udbud og styrket de finansielle instrumenter. SMV-deltagelsen er følgelig vokset og ligger i øjeblikket over målet på 20 %.

Det nye SMV-instrument har allerede støttet innovationsprojekter i 1 924³⁷ SMV'er. Dokumentation og feedback fra interessenter³⁸ viser imidlertid, at Horisont 2020 er bedre til at støtte eksisterende teknologier og virksomheder end nystartede virksomheder, som tilbyder innovation på nye markeder eller i grænsefladen mellem digitale og fysiske teknologier. De finder, at den nuværende støtte er for kompleks, ufleksibel og langsom i forhold til deres behov.

I lyset af ovennævnte planlægger Kommissionen at foretage ændringer i Horisont 2020 for perioden 2018-2020. Disse omfatter:

- vedtagelse af en fuldstændig "**bottom up**"-tilgang – så innovative projekter, der går på tværs af sektorer/teknologier, bliver støtteberettigede
- lettere adgang for nystartede virksomheder til **finansiell og teknisk støtte**
- målretning mod banebrydende innovationer, som kan skabe markeder, og som har **opskaleringspotentiale**.

På grundlag af dette og resultaterne af midtvejsevalueringen af Horisont 2020 vil Kommissionen overveje at oprette et **europæisk innovationsråd**³⁹, som i fremtidige programmer skal hjælpe med at generere banebrydende innovationer, som kan vinde og skabe nye markeder.

Ud over at overveje specifikke SMV-behov, f.eks. åben og direkte adgang til forsøgs- og pilotfaciliteter, og i samarbejde med regioner om innovationsknudepunkter gør initiativet **Innovation Radar** det lettere tidligt at udpege Horisont 2020-finansierede innovationsprojekter med markedspotentiale og de team, der står bag dem (f.eks. SMV'er, nystartede virksomheder, spin off-virksomheder eller universiteter).

Det Europæiske Institut for Innovation og Teknologi (EIT) har etableret paneuropæiske accelerators for innovative virksomheder. EIT vil undersøge etableringen af ordninger for direkte investeringer i opskaleringen af eksisterende innovative virksomheder ved at tiltrække yderligere investeringer fra kilder i den offentlige og private sektor og eksisterende instrumenter.

Det er endvidere unødigt vanskeligt for nystartede virksomheder og vækstvirksomheder (og SMV'er mere generelt), der ønsker at gøre dette, at beskytte og værdifastsætte intellektuelle ejendomsrettigheder på grund af manglende præcise oplysninger om og ekspertise i strategisk anvendelse af intellektuelle ejendomsrettigheder som investerings-/vækstmekanismer, relativt høje systemomkostninger, vanskeligheder med at få intellektuelle ejendomsrettigheder vurderet⁴⁰ og høje håndhævelsesomkostninger.

Kun 9 % af EU's små virksomheder anvender registreret intellektuel ejendom og endnu færre anvender rettigheder, som er gældende i hele EU (3 % har registreret EU-varemærker)⁴¹. Dette hindrer dem ofte i at høste de store potentielle fordele ved deres innovation. I forhold til tilsvarende virksomheder genererer SMV'er, som aktivt udnytter intellektuel ejendom, 32 % højere indtjening pr. medarbejder, hvilket giver dem mulighed for at tilbyde mere attraktive lønninger og hurtigere udvide deres

³⁷ På grundlag af innovationspartnerskabet og under hensyntagen til sociale og grønne aspekter.

³⁸ https://ec.europa.eu/research/eic/pdf/eic_call_for_ideas-overview.pdf#view=fit&pagemode=none.

³⁹ Arbejdsnavn.

⁴⁰ Rapport om adgang til finansiering for de kreative og kulturelle sektorer (Kommissionen, 2015).

⁴¹ Intellectual property rights and firm performance in Europe: an economic analysis (EUIPO, 2015).

arbejdsstyrke. Intellektuel ejendom er derfor et centralt element for opskaleringen af små innovationsvirksomheder.

Endelig står innovatorer og især nystartede virksomheder ofte over for lovgivningsmæssige hindringer eller usikkerheder, når de skal introducere deres innovationer på markedet. Som en del af dagsordenen for bedre regulering tager Kommissionen den potentielle indvirkning af nuværende og ny regulering på innovation⁴² i betragtning i overensstemmelse med "innovationsprincippet"⁴³ som ønsket af Rådet.

Yderligere foranstaltninger:

- *For at forbedre støtten til innovation vil Kommissionen gennemføre ændringer for den resterende periode af Horisont 2020, så der ydes bottom up-støtte, som er målrettet mod banebrydende innovationsprojekter med potentiale for opskalering, og den vil overveje at forstærke denne tilgang i fremtiden gennem et europæisk innovationsråd⁴⁴.*
- *Kommissionen vil anvende Innovation Radar til at etablere kontakt mellem potentielle forretningspartnere og investorer og Horisont 2020-finansierede innovatorer for at støtte deres opskaleringsindsats.*
- *Kommissionen vil gennemføre en evaluering af ordningen med innovationsaftaler, som giver innovatorer mulighed for at samarbejde med offentlige myndigheder og andre interessenter med det formål at afhjælpe lovgivningsmæssige hindringer, og udvide ordningen til andre relevante områder, hvis den sikrer gode resultater. I denne sammenhæng vil Kommissionen også undersøge en mulig ramme for reguleringsandkasser.*
- *I 2017-18 vil Kommissionen vedtage foranstaltninger vedrørende støtte til SMV'ers anvendelse af intellektuelle ejendomsrettigheder⁴⁵, dvs. i) strømlining af kendskabet til eksisterende ordninger for støtte vedrørende intellektuelle ejendomsrettigheder til SMV'er, ii) udvikling af et mægglings- og voldgiftsnet vedrørende intellektuelle ejendomsrettigheder for SMV'er på EU-plan, iii) fremme af forsikringsordninger på europæisk plan vedrørende retssager om og tyveri af intellektuelle ejendomsrettigheder på europæisk plan, iv) forbedring af koordineringen af ordninger for finansiering af støtte vedrørende intellektuelle ejendomsrettigheder, herunder ved hjælp af vejledning til medlemsstaterne⁴⁶.*

3.5 Socialøkonomi og sociale virksomheder

Globalt er der stigende interesse for social innovation som en vej til bæredygtig vækst, f.eks. fair trade, fjernlæring, mobile pengeoverførsler, integration af migranter og nulenergiboliger.

Sociale nystartede virksomheder⁴⁷ har derfor højt potentiale for innovation og en positiv indvirkning på økonomien og samfundet generelt⁴⁸. Deres forretningsmodel – som kombinerer økonomisk effektivitet med samfundsorienterede mål⁴⁹ – har vist sig at være meget modstandsdygtig⁵⁰.

Der er desuden gode udsigter for sådanne nystartede virksomheder som følge af det voksende behov for social innovation og udviklingen af nye teknologier og kollaborative platforme. Mange kan desuden potentielt skalere velafprøvede forretningsmodeller, som kan kopieres inden for andre områder. Disse virksomheder har imidlertid stadig problemer med at finde finansiering og støtte, især på grund af:

⁴² I den kommende revision af forsknings- og innovationsværktøjet under retningslinjerne for konsekvensanalyser.

⁴³ https://ec.europa.eu/epsc/sites/epsc/files/strategic_note_issue_14.pdf.

⁴⁴ Arbejdsnavn.

⁴⁵ Flere oplysninger om disse aktiviteter fremgår af Kommissionens ledsagende arbejdsdokument. Disse foranstaltninger udvikles i tæt samarbejde med EUIPO (Den Europæiske Unions Kontor for Intellektuel Ejendomsret).

⁴⁶ SWD(2016) 373 af 22.11.2016 "Putting intellectual property at the service of SMEs to foster innovation and growth".

⁴⁷ En social nystartet virksomhed er en nystartet virksomhed, som har samfundsmæssig virkning.

⁴⁸ http://eureka.sbs.ox.ac.uk/761/1/Social_Innovation.pdf, Oxford Said Business School, Social Innovation.

⁴⁹ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2013:347:0238:0252:DA:PDF>.

⁵⁰ http://europa.eu/rapid/press-release_CES-12-60_en.htm?locale=en.

- manglende anerkendelse og forståelse af deres økonomiske potentiale
- utilstrækkelig udnyttelse af moderne teknologier.

Kommissionen har desuden sammen med Den Europæiske Investeringsfond lanceret nye finansielle instrumenter, som skal sætte skub i udlånet til sociale virksomheder, og nye egenkapitalinstrumenter med social indvirkning under Den Europæiske Fond for Strategiske Investeringer.

Yderligere foranstaltninger:

- *Med udgangspunkt i initiativet for socialt iværksætteri vil Kommissionen tilskynde sociale nystartede virksomheder til at opskalere, herunder gennem foranstaltninger med fokus på bedre adgang til finansiering, forbedret adgang til markeder og styrkede lovgivningsrammer ved at rådgive medlemsstater om politikudformning.*
- *Kommissionen vil også undersøge foranstaltninger, som kan fremme optaget af nye teknologier og anvendelsen af nye forretningsmodeller⁵¹, og som kan støtte effektfinansiering af den sociale økonomi og sociale virksomheder gennem EU's udviklings- og naboskabspolitikker og internationale fora (f.eks. G20 Inclusive Business-plattformen)⁵².*

4. Adgang til finansiering

Fjernelse og forenkling af regulering og forøgelse af mulighederne for kontaktfrembringelse, deltagelse i offentlige udbud og effektiv rekruttering vil hjælpe nystartede virksomheder med at opskalere og skabe bæredygtige job. **Adgang til finansiering** er en central hindring, som skal afhjælpes.

Selv om de problemer, som EU-virksomheder oplever i opstartsfasen, ikke er større end de problemer, amerikanske virksomheder oplever, bekræfter forskning og den offentlige høring, at væsentlige forskelle gør sig gældende i opskalingsfasen. Dette skyldes delvist de midler, der er tilgængelige til venturekapitalinvesteringer: Det anslås, at et beløb på kun ca. 5 mia. EUR var tilgængeligt i EU i 2014 sammenlignet med mere end 26 mia. EUR i USA⁵³.

De **europæiske venturekapitalfonde** er desuden i gennemsnit mindre⁵⁴ og kan ikke i tilstrækkelig grad hjælpe virksomheder med at vokse sig fra nystartede virksomheder til midcap-selskaber og videre til globale aktører. I 2007-2012 forvaltede en gennemsnitlig europæisk venturekapitalfond (ved regnskabsafslutning) 61 mio. EUR, og 50 % forvaltede under 27 mio. EUR. Den gennemsnitlige amerikanske venturekapitalfond forvaltede 135 mio. USD i 2014⁵⁵. Dette er især et problem for vækstvirksomheder, eftersom finansiering ofte tørrer ud med tiden.

Det er afgørende, at investorer kan vælge mellem forskellige **exitstrategier**. De skal vide, at de vil kunne indfri deres investeringer, uanset om det er gennem en børsintroduktion, trade sale til en anden virksomhed, salg til en venturekapitalfond eller en private equity-fond, der befinder sig i en senere fase, eller tilbagesalg til virksomhedens grundlægger(e). Den nuværende mangel på oplysninger om finansieringsmuligheder skaber usikkerhed og lavere investeringer. Jo mere finansiering til senere faser, der er tilgængelig, jo større er sandsynligheden for, at investorer i første og anden runde vil investere.

Med hensyn til adgang til **offentlig finansiering** ønskede 85 % af respondenterne i den offentlige høring mere sammenhængende og gennemsigtige finansieringsinitiativer og bedre målretning mod virksomheder, som kan udvikle sig til fremtidens ledere.

⁵¹ I 2017 vil Kommissionen lancere en platform for udfordringer med fokus på social innovation, som skal give sociale virksomheder incitament til at samarbejde med andre typer virksomheder om udviklingen af løsninger på samfundsmæssige udfordringer. Den vil også lancere en indkaldelse af forslag med henblik på at analysere og indsamle bedste praksis for, hvordan sociale virksomheder bedre kan udnytte den digitale økonomi.

⁵² <http://www.un.org/sustainabledevelopment/sustainable-development-goals/>.⁵³ Thomson ONE in BSG Perspectives "The State of European Venture Capital".

⁵³ Thomson ONE in BSG Perspectives "The State of European Venture Capital".

⁵⁴ NVCA-rapport for amerikanske tal og EU-datarapport for EU-tal.

⁵⁵ Undersøgelsen "Assessing the Potential for EU Investment in Venture Capital and Other Risk Capital Fund of Funds".

Kommissionen behandler disse problemer på tværs af en række politikker. I midtvejsrevisionen af budgettet foreslog Kommissionen, at budgettet til EFSI⁵⁶ og COSMV blev forhøjet, at eksisterende finansielle instrumenter blev styrket, og at yderligere finansiering til SMV'er i opstarts- og opskaleringsfaserne blev mobiliseret.

Siden 2010 har EU-programmet for beskæftigelse og social innovation (EaSI) og dets forgænger åbnet for mikrokreditter på i alt 1 mia. EUR til etablering eller udvikling af en lille virksomhed og har ydet støtte til 100 000 mikroiværksættere i Europa.

Kapitalmarkedsunionen, som blev lanceret i 2015, vil også hjælpe. Kommissionen vil fremlægge en omfattende pakke af foranstaltninger med henblik på at støtte venturekapital- og risikokapitalfinansiering i EU. I forbindelse med strategien for det indre marked foreslår Kommissionen, at der oprettes en paneuropæisk venturekapital-fund of funds for at afhjælpe den lille størrelse og fragmenteringen af europæiske venturekapitalfonde, tiltrække mere privat kapital tilbage til venturekapital, sætte flere SMV'er i stand til at blive finansieret i længere tid og sprede finansieringen til nystartede virksomheder, innovationsvirksomheder og ikkebørsnoterede virksomheder⁵⁷. I juli 2016 vedtog Kommissionen desuden et forslag om ændring af forordningen om europæiske venturekapitalfonde (EuVECA) og som nævnt ovenfor forordningen om europæiske sociale iværksætterfonde (EuSEF) med henblik på at lette yderligere grænseoverskridende finansiering til SMV'er. Som supplement til den paneuropæiske venturekapital-fund of funds og EFSI vil Kommissionen undersøge den potentielle merværdi ved yderligere **incitament**er for **venturekapital** gennem eksempelvis ordninger, som giver privatejede og -forvaltede investeringsfonde mulighed for at opnå en offentlig garanti, når de optager lån for at indskyde kapital i eller yde lån til nystartede virksomheder og vækstvirksomheder.

Kommissionen vil fortsat overvåge **skatteordninger/incitament**er vedrørende investeringer i nystartede virksomheder og vækstvirksomheder, og den vil på grundlag af vellykkede tilgange gennemført af medlemsstaterne og resultaterne af den igangværende undersøgelse af, hvorledes nationale skatteincitament er til venturekapital og business angels kan tiltrække mere tålmodig kapital, overveje yderligere muligheder for at støtte medlemsstaternes politikudformning.

Med henblik på at styrke exitstrategier for tidlige investorer i nystartede virksomheder og vækstvirksomheder og supplere det kommende pilotprojekt vedrørende en paneuropæisk matchmaking-platform samt Start-up Europe-initiativer vil Kommissionen i 2017-2018 overvåge etableringen af SMV-vækstmarkeder, en ny kategori af multilaterale tradingfaciliteter, som får juridisk form ved direktivet om markeder for finansielle instrumenter (MiFID II)⁵⁸. Dette vil gøre det lettere for mellemstore virksomheder at rejse kapital og dele bedste praksis. Kommissionen vil udpege markedsbaserede og offentlige initiativer, som fremmer optagelsen af SMV-aktier til handel, og den vil undersøge effektive løsninger på lovgivningsmæssige problemer og markedssvigt.

Yderligere foranstaltninger:

- *Kommissionen og Den Europæiske Investeringsfond vil foretage de første investeringer i 2017 i den nye, uafhængigt forvaltede **paneuropæiske venturekapital-fund of funds** parallelt med større private investorer med henblik på at øge størrelsen af venturekapitalfonde i Europa og overvinde den nuværende fragmentering. EU's startinvesteringer på op til 400 mio. EUR vil være begrænset til 25 % af den samlede kapital i denne fund of funds. Det betyder, at der kan tilføres et beløb på mindst 1,6 mia. EUR i yderligere venturekapitalinvesteringer i Europa.*
- *I 2017 vil Kommissionen koordinere en paneuropæisk platform, hvor medlemsstaternes bedste praksis for crowdfunding kan deles, og en vurdering af finansieringsmangler i forbindelse*

⁵⁶ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/PDF/?uri=CELEX:52016DC0581&from=DA>.

⁵⁷ En indkaldelse af interessetilkendegivelser med henblik på at udvælge promotere til den paneuropæiske venturekapital-fund of funds blev lanceret i november 2016.

⁵⁸ Direktiv 2014/65/EU.

*med **alternative finansieringskilder** med henblik på at forstå, om der er behov for yderligere offentlig finansiering eller andre foranstaltninger.*

5. Konklusion

På trods af de mange unge og innovative iværksættere udnytter Europa endnu ikke potentialet ved dets iværksætterkapacitet og -talent fuldt ud.

Selv om der er truffet foranstaltninger på nationalt plan og EU-plan for at tilskynde til etableringen af nye virksomheder, skal der gøres mere.

Opstart og opskalering af en virksomhed skal blive lettere i hele Europa. Det er målet, at Europa skal blive det sted, hvor ambitiøse iværksættere foretrækker at etablere og udvikle deres banebrydende forretningsidéer til succesrige virksomheder i velfungerende økosystemer. De vil til gengæld skabe nye job, fremme socialt ansvar og i nogle tilfælde blive verdens førende på deres område.

I denne meddelelse foreslås en koordineret tilgang på tværs af EU-politikker, som gennemføres ved hjælp af en række pragmatiske foranstaltninger. Aktivt partnerskab med alle forvaltningsniveauer i medlemsstater, regioner og byer og alle interessenter – herunder de nystartede virksomheder og vækstvirksomhederne selv – vil være nødvendigt for effektivt at gennemføre denne tilgang.

Kommissionen opfordrer Europa-Parlamentet og Rådet til at godkende denne meddelelse og deltage aktivt i dens gennemførelse i tæt samarbejde med alle relevante interessenter.